

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2007

GRÉIGIS ÁRSA — GNÁTHLEIBHÉAL

(400 marc)

DÉARDAOIN, 21 MEITHEAMH — TRÁTHNÓNA 2.00 go 4.30

1. [50]

A. Aistrigh seo go Gaeilge: (40)

Ὁ δ' Ἑρμῆς Διὸς καὶ Μαίας υἱὸς ἦν, ἐν Ἀρκαδίᾳ, ποιμνῶν τε καὶ ἀγελῶν χώρα, γεγονώς. ἔφ' δὲ γεννηθεὶς, μεσημβρία ἐφόρμιζεν, ἐσπέρα δὲ τοῦ Ἀπόλλωνος βοῦς ἔκλεψε. τὴν δὲ λύραν ἐποίησεν ἐκ νότου χελώνης, ἐπὶ τούτου τὰς ἑπτὰ χορδὰς τανύσας. τοὺς δὲ βοῦς ἔκλεψεν ἐπ' ὀπίσω ἐλάσας, ὥστε τὰ ἔγχη αὐτῶν πρὸς οἶκον τρέπεσθαι δοκεῖν. πρὸς δὲ τῇ λύρᾳ καὶ τὴν σύριγγα ἐξεῦρε. καὶ μὴν τῶν θεῶν ἄγγελος ὢν τοὺς ἀνθρώπους ἦγε τὴν ἐσχάτην εἰς Αἴδου πορείαν.

GREEK THROUGH READING

B. Freagair *ceann amháin* de na ceisteanna seo a leanas: (10)

- (i) Scríobh nóta gearr ar Háidéas.
- (ii) Inis go hachomair a bhfuil ar eolas agat i dtaobh Apalló.

2. [50]

A. Aistrigh seo go Gaeilge: (40)

Δευκαλίων παῖς ἦν Προμηθέως, καὶ ἔγημε Πύρραν. ἐπεὶ δὲ Ζεὺς ἤθελε τὸ χαλκοῦν γένος ἀνθρώπων, διὰ τὴν ἀδικίαν αὐτῶν, ἀφανίσει, Δευκαλίων ἐποίησε λάρνακα, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐνθεῖς μετὰ Πύρρας ἐνέβη. Ζεὺς δὲ πολὺν ὑετὸν ἀπ' οὐρανοῦ πέμψας, τὰ πλεῖστα μέρη τῆς Ἑλλάδος κατέκλυσε. διεφθάρησαν δ' οἱ ἄνθρωποι πλὴν ὀλίγων, οἱ κατέφυγον ἐπὶ τὰ ὕψιστα ὄρη. Δευκαλίων δὲ διὰ τῆς θαλάσσης φερόμενος ἡμέρας καὶ νύκτας ἐννέα, τῷ Παρνασσῷ προσίσχει, καὶ ἐκβὰς τῆς λάρνακος ἔθυσε Δί.

GREEK THROUGH READING

B. Freagair *ceann amháin* de na ceisteanna seo a leanas: (10)

- (i) Scríobh nóta gearr ar Phroiméitéas.
- (ii) Inis go hachomair an scéal a bhaineann le long cháiliúil eile i miotaseolaíocht na Gréige.

3. Aistrigh seo go Gaeilge:

[80]

(Faigheann sionnach píosa feola trí bhob a bhualadh ar phréachán.)

κόραξ καθίζει ἐν δένδρῳ καὶ ἔχει *κρέας* ἐν τῷ *στόματι*. *άλώπηξ* δὲ προσχωρεῖ καὶ ὄρᾳ τὸν *κόρακα*. παύεται δὲ καὶ βλέπει πρὸς αὐτὸν καὶ δὴ καὶ πρὸς τὸ *κρέας*: ἡ γὰρ *άλώπηξ* βούλεται πείθειν τὸν *κόρακα* παρέχειν αὐτῇ τὸ *κρέας*. ἡ οὖν *άλώπηξ* λέγει, “*θαυμάζω* σε: καλὸς γὰρ εἶ καὶ ἔχεις καλὴν φωνήν. *ἄδέ μοι*.” ὁ δὲ *κόραξ* *ἄδει* καὶ λύει τὸ *κρέας*. ἡ δὲ *άλώπηξ* λαμβάνει τὸ *κρέας* καὶ ἀποφεύγει.

ὁ μῦθος *δηλοῖ* ὅτι *μῶρόν* ἐστὶν *ἄδειν* ἐπεὶ ἔχεις *κρέας* ἐν τῷ *στόματι*.

κόραξ: préachán. *κρέας*: píosa feola. *στόμα*: béal. *άλώπηξ*: sionnach.
καὶ δὴ καὶ: agus go háirithe. *θαυμάζω*: tugaim taitneamh do. *ἄδω*: canaim.
δηλόω: taispeánaim. *μῶρος*: baoth, amaideach.

4. Léigh an sliocht seo a leanas agus ansin freagair sé cinn ar bith de na ceisteanna ina dhiaidh:

[80]

(Tugann teachtaire scéala tábhachtach do roinnt leanaí ón tuath, le hinsint dá dtuismitheoirí.)

πολλοὶ παῖδες καὶ πολλαὶ παρθένοι ἤκουσι πρὸς τὴν κρήνην. ἐν ᾧ δὲ πληροῦσι τὰς ὑδρίας, ἄγγελός τις προσχωρεῖ. ἐπεὶ δὲ πάρεστιν, “ἀκούετε, ὦ παῖδες,” φησὶν, “οἱ Λακεδαμόνιοι προσχωροῦσι καὶ ἐν νῶ ἔχουσι τῇ πόλει προσβάλλειν. νῦν δὲ δεῖ ὑμᾶς οἴκαδε ἰέναι καὶ πείθειν τοὺς τε πατέρας καὶ τὰς μητέρας τοὺς οἴκους καταλείπειν καὶ εὐθὺς πρὸς τὰς Ἀθήνας σπεύδειν.”

οἱ δὲ παῖδες καὶ αἱ παρθένοι ὡς τάχιστα οἴκαδε τρέχουσι καὶ τοῖς γονεῦσι λέγουσιν ὅτι οἱ Λακεδαμόνιοι προσχωροῦσιν. οἱ οὖν γονεῖς μάλα φοβοῦνται καὶ καλοῦσι τοὺς δούλους καὶ τοὺς παῖδας καὶ τὰς παρθέτους εἰς τὸν οἶκον. “νῦν δεῖ ἡμᾶς τὸν οἶκον λείπειν καὶ σπεύδειν εἰς τὴν πόλιν.”

ἤκω: tháinig mé. ἐν ᾧ: le linn. *πληρόω*: líonaim. *οἱ Λακεδαμόνιοι*: na Spartaigh.
προσβάλλω (+ Tuiseal Tabharthach): ionsaím. *γονεύς*: tuismitheoir.

- (a) Cén áit a bhfuil na buachaillí agus na cailíní tagtha chuige?
- (b) Cad tá ar siúl acu agus an teachtaire ag druidim ina leith?
- (c) Cad tá ar intinn na Spartach a dhéanamh, de réir an teachtaire?
- (d) Cad é a chaithfidh na leanaí a áiteamh ar a dtuismitheoirí a dhéanamh?
- (e) Cén chaoi a mbraitheann na tuismitheoirí nuair a chloiseann siad a bhfuil le rá ag na leanaí?
- (f) Cén duine a ghlaonn siad isteach sa teach?
- (g) Luaigh an Tuiseal Ginideach, Uimhir Uatha, atá ag *dhá cheann* de na hainmfhocail seo a leanas:

κρήνη, ἄγγελος, μήτηρ.

- (h) Tagann an focal Gaeilge *antraipeolaíocht* ó dhá fhocal Gréigise. Cad iad féin, agus cad a chiallaíonn gach focal Gréigise díobh?

5. Aistrigh seo go Gréigis: [80]
- (a) Scaoileann an fear na daimh amach sa pháirc. (16)
 - (b) Cloiseann an bhean an capall ar an mbóthar. (16)
 - (c) Tá an sclábhaí mór ach tá an máistir beag. (16)
 - (d) Déan deifir, a bhuachaill, agus rith go tapa isteach sa mhargadh. (16)
 - (e) Is mian linn dul abhaile ón gcathair. (16)

6. Freagair *ceann amháin* díobh seo a leanas: [30]
- (a) Scríobh cuntas ar Chath Shalamas. Meabhraítear duit a insint cé a throid sa chath seo, cén uair a troideadh é, cén oirbheartaíocht a úsáideadh, agus cén taobh a bhuaigh.
 - (b) Scríobh cuntas mar gheall ar ghairmréim Leonadas **nó** Pheiricléas.

7. Freagair *ceann amháin* díobh seo a leanas: [30]
- (a) Ainmnigh na déithe nó na bandéithe seo a leanas:
 - (i) Ba í bandia an ghrá í.
 - (ii) Ba é dia an fhíona é.
 - (iii) Ba é dia na farraige é.

Scríobh alt gearr ar *cheann amháin* de na déithe nó na bandéithe atá ainmnithe agat.

- (b) Is buachaill nó cailín óg Gréagach tú a mhaireann taobh amuigh den Aithin. Tá tú féin agus an chuid eile den teaghlach ag freastal ar fhéile san Aithin. D'athair a thug ann sibh.

Scríobh cuntas gearr ar an gcuart, á rá cén chaoi a ndeachaigh tú ann agus cad a chonaic tú sa chathair.

LEATHANACH BÁN